

Vlaanderen
verbeelding werkt

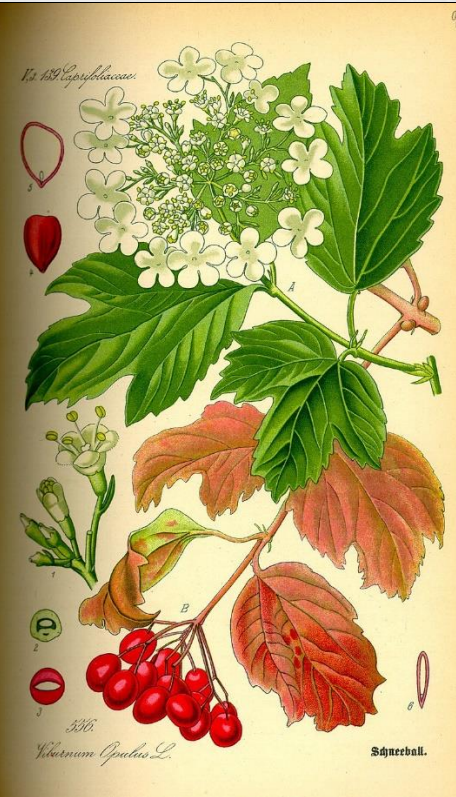
Gelderse roos

Latijn: *Viburnum opulus*

Frans: *viorne obier*

Engels: *guelder rose*

Afbeeldingen

Vlaanderen
verbeelding werkt

Waar

- Gelderse roos verkiest een standplaats in halfschaduw tot volle zon.
- Deze plant heeft een voorkeur voor natte bodems langs beken, rivieren en moerassen. Op zeer arme zand- en veengronden groeit de plant niet.
- Gelderse roos groeit het beste in voedzame grond waarin het vocht goed wordt vastgehouden.

Bestuiving

- De buitenste, steriele bloemen zijn vergroot. Ze hebben vaak ongelijke kroonbladen en dienen om insecten te lokken voor bestuiving van de kleine bloemen.
- De meeldraden steken wijduitstaand uit de bloemen. Bijen, vliegen en andere insecten met een korte snuit kunnen ze zo gemakkelijk bezoeken. Op die manier ontstaat er meestal kruisbestuiving.
- Vaak is er ook spontane bestuiving van de dicht bijeen liggende bloemen. De meeldraden staan zo naar buiten, dat het stuifmeel uit de ene bloem op de stempels van een andere valt.

Nut

- Insecten bezoeken de bloemen vanwege de nectar. De bladstelen dragen meestal ook nectariën, die mieren lokken (zie ook bij de gewone vlier, *Sambucus nigra*). Vaak zijn ook de stengelkanten en de bladstelen roodgekleurd. Mieren volgen deze rode lijnen.
- De rode vruchten hebben een zure en bittere smaak en zijn voor de mens eetbaar. Ze zijn in grote hoeveelheden rauw wel licht giftig. In sommige landen worden de bessen verwerkt tot jam.
- De rode bessen doorstaan de winter goed. Vogels eten ze en verspreiden zo de zaden. Pestvogels zijn er dol op, maar ook de goudvink, kramsvogel, grote lijster en roodborst lusten ze. De vogels laten de bittere bessen rustig hangen. Daarom blijven ze de struik tot diep in de winter sieren. Pas wanneer het al hevig vriest, zie je dat de vogels de struik in een paar dagen volledig leegplukken.
- De Gelderse roos heeft vele toepassingen in de geneeskunde.

Vlaanderen
verbeelding werkt

- De lange, buigzame takken dienden om dingen bijeen te binden.

Ideeën en tips

- Neem in de winter een verrekijker en een vogelgids mee op stap. Ga stil zitten in de buurt van een Gelderse roos. Kijk eens welke vogels je ziet. Belangrijk: zit stil en wacht enkele minuten.

Cultuur

- De Gelderse roos noemt men ook wel sneeuwbal. Bij het begin van de zomer bloeit de Gelderse roos met sneeuwballen, althans de bloemen hebben de kleur en vorm van een sneeuwbal.
- In de bagage van Ötzi, de prehistorische man die op de grens tussen Oostenrijk en Italië in een ijsvlakte werd teruggevonden, vonden onderzoekers veertien pijlen. De vuurstenen pijlpunten hadden schachten van het hout van de cultuurvariëteit wollige sneeuwbal (*Viburnum lantana*).

Bronnen:

- Maes, Bert (red.). Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen. Bert Maes, Utrecht, 2013.
- <https://www.ecopedia.be/planten/gelderse-roos>
- <https://heimanshof.eu/index.php/flora/planten/32-hoge-beekwal/98-gelderse-roos>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Gelderse_roos
- <https://neerlandstuin.nl/struiken/gelderseroos>
- [https://annetanne.be/kruidenklets/2008/09/16/gelderse-roos-medicinaal-gebruik/#:~:text=Toch%20is%20ook%20de%20Gelderse,\(dysmenorrhoe%2C%20pijnlijke%20maandstonen\).](https://annetanne.be/kruidenklets/2008/09/16/gelderse-roos-medicinaal-gebruik/#:~:text=Toch%20is%20ook%20de%20Gelderse,(dysmenorrhoe%2C%20pijnlijke%20maandstonen).)
- <https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/natuurgeneeswijze/113167-de-geneeskracht-van-gelderse-roos.html>
- <https://wildebloemen.info/pages%20m.bloemen/G/m.Gelderse%20roos.php#:~:text=Gelderse%20roos%20groeit%20op%20natte,maar%20het%20is%20een%20tuil.>
- <https://waarnemingen.be/species/7633/>
- <https://www.encyclo.nl/begrip/homogaam>
- https://www.tuinadvies.be/artikels/gelderse_roos
- https://fr.wikipedia.org/wiki/Viorne_obier